

УДК 338. 439

*Карп І.М.,
канд. екон. наук, доцент кафедри економічної теорії,
Тернопільський національний економічний університет*

ЛОГІСТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОГО РИНКУ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ

Постановка проблеми. Продовольчий сектор є дуже складним та багатограним, адже середовище його функціонування зазнає впливу кліматичних, соціальних, економічних, промислових, технологічних й політичних факторів, які у свою чергу визначають доступність і характер продуктів харчування, їхню вчасну доставку до споживачів.

У світі зараз виробляється більш ніж достатньо продовольства, щоб мати змогу нагодувати усіх, однак майже 800 мільйонів населення як і раніше страждає від хронічного недоїдання чи взагалі голоду. Оскільки доступність продовольства багато в чому пов'язана із рівнем доходів, то забезпечення доступу до продовольства залишається одним з головних питань як продовольчої безпеки, так і боротьби з бідністю і голодом.

Практично 80% найбіднішого населення планети проживає в сільських районах, де джерелом засобів для існування є сільське господарство, яке виступає найбільшим роботодавцем у світі. В країнах з низьким рівнем доходу та аграрною економікою ріст у сільському господарстві як мінімум вдвічі є ефективнішим методом скорочення масштабів голоду і злиднів, у порівнянні із зростанням в інших сферах.

Поряд із зростанням виробництва і підвищенням стійкості настільки ж важливого значення набуває сьогодні створення ланцюжків постачання харчових продуктів, які дозволять фермерам у країнах з низьким і середнім рівнем доходу отримати доступ до міських ринків. Так само як і заходи, які забезпечують доступ споживачів до поживних і безпечних продуктів харчування за прийнятними цінами, ефективною політики у сфері ціноутворення та ефективною програми соціального захисту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Протягом останніх десятиліть питання забезпечення людства необхідними продуктами харчування стало вкрай актуальним і до кінця не вирішеним. Глобальний логістичний ринок продовольства функціонує у складних багатограних умовах і все частіше привертає увагу багатьох науковців. Дану проблематику висвітлювали у своїх працях Бородіна О.М, Гончаров П.П., Осташко Т.О., Смирнов І.Г., Шпикуляк О.Г. та інші вчені. Зауважимо, що дослідження питання застосування логістичного втручання у продовольчий ринок не можна назвати вичерпним. Проблема продовольчих втрат та їх відходів на сьогодні абсолютно не вирішена.

Постановка завдання. Метою статті є визначення важливих світових питань забезпечення людства продуктами харчування, актуалізації головних проблем глобальної продовольчої безпеки, питань марнування та втрат певної частки продуктів харчування.

Виклад основного матеріалу дослідження. Глобальний продовольчий ринок формується під впливом основоположних факторів, а саме: природно-кліматичних умов; чисельності населення та його розміщення; експортно-імпортних операцій; транспортування, зберігання; політичної ситуації. Відтак і продовольча безпека має свої особливості.

Серед основних проблем XXI ст. важливе місце займає забезпечення продовольчої безпеки, яка залежить від розвитку глобального продовольчого ринку та внутрішніх умов розвитку цього сегменту в країні.

Продовольча безпека визначається як основа постійного та надійного доступу до безпечної (здорової, неушкодженої, цілісної) і поживної їжі з урахуванням культурних особливостей розвитку, які забезпечують основу для досягнення сталого людського потенціалу. Саме тому голод і недоїдання є викликами для глобального економічного розвитку, які можна вирішити шляхом забезпечення глобальної продовольчої безпеки. Основні ініціативи належать міжнародним організаціям. Держави – члени Організації Об'єднаних Націй прийняли постанову щодо боротьби із голодом, досягнення продовольчої безпеки на належному рівні та покращення відповідних умов, а також сприяння сталого розвитку сільського господарства до 2030 р. [1].

В основі глобальних критеріїв визначення продовольчої безпеки лежать три основних категорії: доступність, наявність, якість і безпечність. Відповідно до цих трьох компонентів країни світу визначають індекс "продовольчої безпеки" *Global food security index (GFSI)* – який відображається в аналітичному журналі Economist Intelligence Unit (EIU) [2].

Згідно даного індексу, категорія **доступності** досліджує потенціал людей в країні, які здатні платити за їжу, і витрати, які вони несуть при купівлі їжі. Доступність оцінюється на основі шести індикаторів. Категорія **наявності** оцінює фактори, які впливають на постачання продовольства і

легкість доступу до їжі. Наявність оцінюється вісьмома індикаторами. Третя категорія **якість і безпечність** визначає якість харчування, споживання поживних речовин, безпечність приготування їжі і різноманітність раціону. Для її виміру використовують п'ять індикаторів.

У 2016 р лідерами у рейтингу країн за станом продовольчої безпеки були - США, Ірландія, Сінгапур, Австралія та Нідерланди. За даними EIU, ці країни досягли перших позицій серед 113-країн за рахунок наступних умов: достатність продовольства, високі доходи населення, низькі витрати на харчування, порівняно з іншими витратами, значні інвестиції в сільськогосподарські дослідження і розробки (R&D) НДДКР.

До країни, які увійшли у рейтингову двадцятку належать економічно розвинуті країни (табл. 1). 89 країн із 113 у 2016 р. GFSI покращили свої позиції у забезпеченні продовольчої безпеки за останні п'ять років.

Таблиця 1

Індекс продовольчої безпеки країн світу

Світовий рейтинг	Країна	Сукупний бал	Доступність	Наявність	Якість та безпечність
1	США	86.6	85.7	87.4	86.6
2	Ірландія	84.3	82.4	85.4	85.8
3	Сінгапур	83.9	90.7	79.8	78.3
4	Австралія	82.6	83.5	80.5	86.4
4	Нідерланди	82.6	81.6	82.3	86.1
6	Франція	82.5	79.7	82.7	88.7
6	Німеччина	82.5	81.7	83.8	81.3
8	Канада	81.9	81.2	81.6	84.4
8	Великобританія	81.9	81.5	82.6	81.0
10	Швеція	81.3	81.0	80.1	85.4
11	Нова Зеландія	81.1	81.3	81.8	81.3
12	Норвегія	81.0	77.7	82.5	85.1
13	Швейцарія	80.9	80.1	81.7	80.6
14	Данія	80.0	81.3	77.7	83.4
14	Португалія	80.0	76.2	79.9	89.7
16	Австрія	79.3	81.9	75.6	82.8
17	Фінляндія	78.9	79.8	75.4	86.0
17	Ізраїль	78.9	77.5	77.7	85.5
19	Іспанія	77.7	78.9	73.6	86.2
20	Катар	77.5	93.6	63.2	76.7

Джерело: [3]

Стан продовольчої безпеки покращився практично у всіх регіонах світу з моменту запуску GFSI у 2012 році. Такі позитивні зміни були обумовлені як зростанням доходів у більшості країн, так і загальним поліпшенням ситуації у світовій економіці. Зниження цін на продукти харчування також позитивно позначилося на продовольчій безпеці. Однак існують дестабілізуючі чинники, до яких належать: погодні та кліматичні ризики, які часто є мінливими, неефективна державна продовольча політика, що створюють цінові ризики та нестабільності на продукти харчування й доступність їх у майбутньому.

Разом з тим Європа (26 держав Західної Європи і Центральної та Східної Європи) – це єдиний регіон, де погіршився стан продовольчої безпеки. Все це обумовлено високими політичними ризиками і нестабільністю в 11 країнах, які компенсували прогрес у справі скорочення втрат продовольства і поліпшення фізичної інфраструктури для систем харчування [4].

Глобальний індекс продовольчої безпеки 2016 р. показує, що країни із низьким рівнем доходів залишаються вразливими для ризиків. Україна у рейтингу GFSI посідає лише 63 місце. В той час як Польща 29 місце, Білорусія - 46, Росія – 48 місце [3].

Замикають п'ятірку "лідерів" найбільш бідні країни Африки – Мозамбік, Нігер, Чад, С'єра Леоне, Бурунді. Сама злиденна країна у світі - це Бурунді. Офіційні дані ООН свідчать про те, що дана держава є найбільш бідною в світі. На території Бурунді є лише 600 км² лісів. Все інше довелося вирубати, так як щільність населення становить 323 людини на квадратний кілометр. Тому уся флора й фауна зменшилася через сільськогосподарську діяльність. С'єра Леоне – країна, в якій понад 70% людей живуть за межею бідності. Чад – економічно відстала аграрна країна, в якій 80% активного населення зайняте у сільському господарстві. Нігер - аграрна країна, понад 90% населення зайняте

сільським господарством. Мозамбик – одна з найвідсталіших держав Африки, аграрне виробництво разом з лісовим господарством і рибальством становить 22 %. У всіх цих країнах основною галуззю економіки є сільське господарство з досить відсталою інфраструктурою та ще й постійними міжусобними протиріччями, які послаблюють і так вкрай відсталі економіки цих країн.

На сьогодні все більше зростає потреба у продовольстві. За прогнозами експертів, у майбутньому виробництво продовольства збільшиться на 70% для задоволення все більшої кількості попиту. Високі темпи урбанізації (як прогнозує ООН) також будуть мати негативний вплив на продовольчу безпеку, оскільки частка населення світу, яке живе у містах збільшиться із 54% до 66% до 2050 р. А це означатиме, що світові ціни на продовольчі товари знову зростатимуть. І негативним чинником може стати зростання ціни на нафту після її падіння до мінімуму у січні 2015 р. Тому підвищення потенціалу виробництва продовольства для задоволення потреб до 2050 р. – це масштабне завдання, яке потребуватиме значних зусиль у харчовій промисловості.

За таких умов для ефективного функціонування продовольчого ринку необхідним є вирішення питань логістики. Виробники продовольчих товарів мають покривати витрати на доставку, зберігання, транспортування продукції, тощо, важливим є питання, пов'язане із логістичним управлінням та створення логістичних центрів. Саме створення такого логістичного центру, на думку експертів, буде сприяти популяризації продовольчого ринку [5]. Застосування логістичних підходів у харчовій промисловості сприяє тому, щоб отримати безперервну подачу неушкоджених, доброякісних харчових продуктів як тривалого, так і короткострокового споживання від постачальників і дистриб'юторів у різних місцях до кінцевого споживання.

Правильне зберігання продуктів харчування та ефективна координація у системі логістичного ланцюга поставок має принципове значення для збереження поживної цінності харчових продуктів, у т. ч. й напоїв. Харчові продукти та напої, які швидко псуються часто піддаються впливу перепадів температур під час транспортування й обробки, що призводить до їх втрат. Прогнозоване зростання чисельності населення потребуватиме збільшення виробництва продуктів харчування, а відтак актуалізуватиметься необхідність розробки ефективного логістичного ланцюга [6].

Разом з тим сьогодні значна кількість продуктів харчування псується, не віднайшовши свого кінцевого споживача. За даними Організації Об'єднаних Націй (Global Food and Beverage Cold Chain Logistics Market 2016-2020), близько третини усього продовольства щорічно викидається, що приблизно складає 1 трлн дол. у вартісному вираженні, саме через неефективну організовану політику логістичного зберігання харчової продукції (рис. 1). Такі втрати продуктів харчування і їх відходи асоціюють з приблизно 0,5 гігатон CO₂ еквівалента парникових газів, який додається до глобального потепління. Якщо цю ситуацію не вирішити найближчим часом, то обсяги викидів можуть зрости у 5 разів до 2050 р., (згідно з дослідженням Потсдамського інституту кліматичних досліджень). Тобто, у світі складається парадоксальна ситуація, коли певний прошарок людства голодує, одна третина з того, що виробляється розпадається на парникові гази, загрожуючи навколишньому середовищу.

Рис. 1. Харчові втрати та витрати продовольства

Джерело: [7]

Так, тільки у Сполучених Штатах Америки, кількість харчових відходів на роздрібному і споживчому рівні оцінюється більш ніж в 60 млн. тонн в рік. Це 31% від загального обсягу їжі в

харчовому логістичному ланцюжку і відповідно приблизно 1250 калорій на одну особу в день. У Європейському Союзі більш ніж 100 млн. тонн продуктів харчування витрачаються даремно кожен рік (Європейська комісія, 2016) (рис. 2).

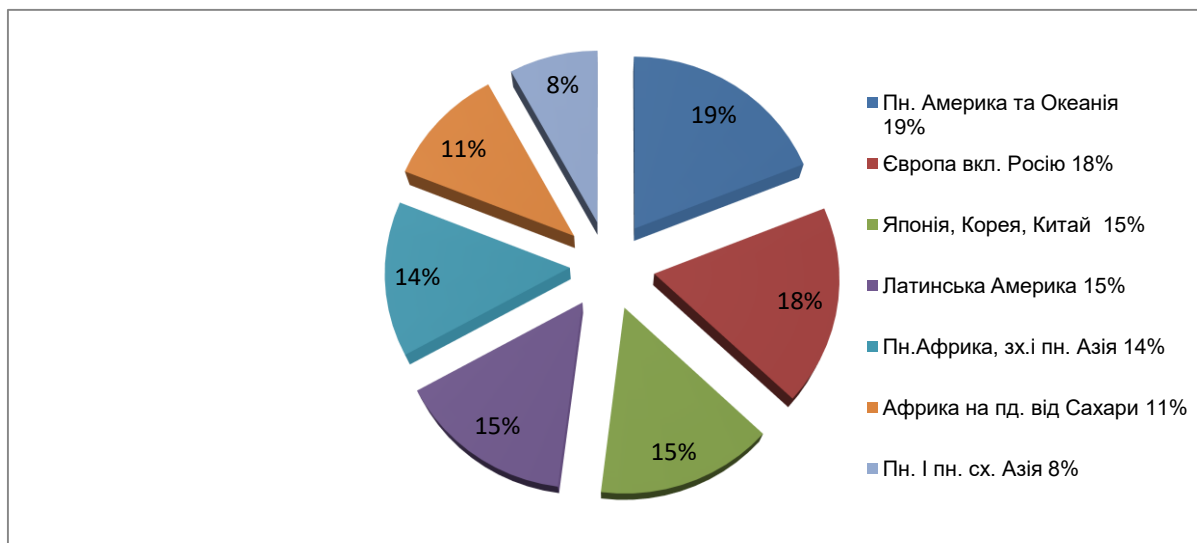

Рис. 2. Частка продовольчих втрат і відходів (на одну особу)

Джерело: [7]

Неспроможність подолати розрив між попитом і пропозицією означає неспроможність організації ефективної передачі продукції до платоспроможного кінцевого споживача (ринок) – що спричинює втрати мільйон тонн продовольства. Відповідно, за таких умов продовольчий ринок є нестійким, що викликає різкі цінові коливання і сприяє спорадичній інфляції.

У Північній Америці (19%), Європі (18%), Японії і Китаї близько 15% продовольства втрачається або викидається на стадії споживання. Цей відсоток нижчий у Латинської Америки (15%), Північній Африці та Центральній Азії (14%) і значно нижче в Африці на південь від Сахари (11%). У країнах Африки на південь від Сахари в основному втрати продовольства і харчові відходи починаються ще з етапу збирання урожаю, а відтак і після збирального та переробного етапу.

В процесі руху харчової продукції втрачається 40% того, що виробляється, це вказує на те, що лише 60% продукції переробляється. Тому відкриття доступу до нових ринків і забезпечення логістичного ланцюга поставок харчових продуктів є необхідним для збалансування попиту і пропозиції на ринку.

В умовах зростання проблеми продовольчої безпеки актуалізується наступний вектор вирішень – часткове поповнення продовольства за рахунок ресурсів Світового океану. Так, океани покривають 71% поверхні планети, але тільки 2% продовольства постачається із його надр. За останні півстоліття вилов океанічної риби збільшився майже в 5 разів, а нерегульований його вилов створює небезпеку для ресурсного потенціалу океану.

Ще один аспект – харчові відходи, які збільшують вплив на викиди парникових газів (8%), відтак мають згубну дію у всьому глобальному ланцюгу поставок продуктів харчування. Зростаючі викиди парникових газів поглинаються океаном, в результаті чого рівень кислотності зріс за останні 200 років на 26%. Наслідки є згубними - це вбиває планктон, який є джерелом їжі для дрібних риб, котрі в свою чергу є їжею для великих риб, яких споживають люди.

Проблеми виробництва продовольчих товарів нерозривно пов'язані із використанням водних ресурсів. Так, близько 70% прісної води використовується на потреби сільського господарства, а якщо значна кількість продуктів псується, то водні ресурси використовуються даремно.

Висновки з проведеного дослідження. Вважаємо, що продовольчі втрати і харчові відходи – це не тільки економічна проблематика, але й екологічна та соціальна, наслідки якої є катастрофічними для планети [8].

На сьогодні споживачі змінили свої підходи до процесів споживання і все дедалі частіше піклуються про своє здоров'я, надаючи перевагу питанням екологічної стійкості, екологічної безпеки продуктів харчування, що особливо помітно в розвинених країнах та й в країнах з ринком, що формується. Відповідно, країни змушені посилювати стандарти для виробництва харчових продуктів, а в результаті зростає попит на функціональні харчові продукти для поліпшення стану здоров'я (зниження рівня холестерину у продуктах тощо). Підвищуються вимоги і до сертифікації продуктів харчування, яка повинна гарантувати задоволення певного рівня безпеки, охорони навколишнього середовища та корпоративної і соціальної відповідальності.

У майбутньому, значна кількість населення буде споживати все менше зернових, прагнучи споживати все більшу кількість м'яса, фруктів, овочів та оброблених харчових продуктів. Результат такого споживання криється у глобальній зміні раціону харчування, а відтак буде й здійснюватися подальший тиск на ресурси, що у свою чергу призведе до зростання процесу вирубки лісів, деградації земель та викидів парникових газів.

Нестача продовольства призводить не лише до недоїдання й голоду, а й до швидкого вичерпання придатних для ведення сільського господарства земель, до погіршення здоров'я населення, конфліктів і зростання гуманітарної катастрофи в окремих регіонах. Майбутня здатність людства прогнати самих себе наразі під великою загрозою, оскільки все більше посилюється втручання у природні ресурси, зростає нерівномірність кількості радіоактивних опадів внаслідок зміни клімату. Сьогодні практично половина лісів знищена, підземні води виснажені, втрачається швидкими темпами біорозмаїття.

Тому, такі важливі передумови, як виснаження природних ресурсів, вплив мінливості клімату на сільськогосподарські культури, зниження зростання продуктивності праці у сільському господарстві перешкоджають зростанню продовольчого постачання у світі, при цьому змушуючи країни виробляти все більшу кількість продуктів із меншими витратами.

Щоб скористатися перевагами підвищення продуктивності, дистриб'ютори і логістичні підприємства повинні розширювати свою діяльність у нових регіонах, а також забезпечити більш широкий спектр продуктів і послуг, щоб допомогти фермерам підвищити врожайність, пропонуючи інноваційні технології – наприклад, таке насіння, що вимагає малої кількості води, впроваджуючи новітні методи скорочення харчових відходів, оскільки, за оцінками [9], 30 % сільськогосподарської продукції в Африці та Азії втрачається в період післяжнивних процесів.

Таке важливе і складне питання "харчування людства" потребує цілісної системи його вирішення, яке змінить і зміцнить усю систему харчування. Важко знайти правильну відповідь на це питання, щоб визначити ідеальну стратегію та систему. Тому вважаємо за необхідне визначити структурований спосіб мислення щодо стійкої продовольчої системи, у тому числі інноваційну систему для того, щоб провести балансування в обмежених природних і фінансових ресурсах.

Інвестування у розвиток сільських районів, створення систем соціального захисту, налагодження зв'язків між містом і селом сприятиме підвищенню доходів дрібних сімейних фермерських господарств і стане ключем до досягнення інклюзивного та справедливого зростання й усунення корінних причин голоду і злиднів. Крім того, поліпшення економічного становища сільського населення сприятиме стримуванню сільсько-міської міграції та зростання масштабів бідності у містах.

Бібліографічний список

1. Global Food Security | Monmouth College / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.monmouthcollege.edu/academics/food-security>
2. Ranking the World's Food Security | Food Logistics. / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.foodlogistics.com/ranking-the-worlds-food-security
3. Rankings and trends. Performance of countries based on their 2016 food security score Global Food Security Index [Електронний ресурс]. – Режим доступу: foodsecurityindex.eiu.com
4. EIU: Great strides made in global food security | News | Eco-Business [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.eco-business.com/.../eiu-great-strides-made-in-global
5. Експерт: головне на оптовому продовольчому ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: unn.com.ua/uk/news/335941
6. Global Food and Beverage Cold Chain Logistics Market 2016-2020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.technavio.com/Transportation and Logistics
7. Poor Food Logistics Equals Global Warming [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.huffingtonpost.in/.../poor-food-logistics-equals-global
8. Food Logistics November/December 2016 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.foodlogistics.com/magazine/fl/issue/2014/dec>

References

1. Global Food Security, Monmouth College, available at: <https://www.monmouthcollege.edu/academics/food-security> (access date February 8, 2017).
2. Ranking the World's Food Security, Food Logistics, available at: www.foodlogistics.com/ranking-the-worlds-food-security (access date February 7, 2017).
3. Rankings and trends. Performance of countries based on their 2016 food security score Global Food Security Index, available at: foodsecurityindex.eiu.com. (access date February 7, 2017).
4. EIU: Great strides made in global food security, News, Eco-Business, available at: www.eco-business.com/.../eiu-great-strides-made-in-global. (access date February 6, 2017).

5. Kotliarenko, O. (2011), "Expert: in the main wholesale food market – logistics", available at: <http://www.unn.com.ua/uk/news/335941-ekspert:-golovne-na-optovomu-prodovolchomu-rinku-stolichniy-logistika>. (access date February 7, 2017).

6. Global Food and Beverage Cold Chain Logistics Market 2016-2020, available at: [www.technavio.com/Transportation and Logistics](http://www.technavio.com/Transportation-and-Logistics). (access date February 4, 2017).

7. Poor Food Logistics Equals Global Warming, available at: www.huffingtonpost.in/.../poor-food-logistics-equals-global. (access date February 5, 2017).

8. Food Logistics November/December 2016, available at: <http://www.foodlogistics.com/magazine/fl/issue/2014/dec>. (access date January 11, 2017).

Карп І.М. ЛОГІСТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ЕФЕКТИВНОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ГЛОБАЛЬНОГО РИНКУ ПРОДУКТІВ ХАРЧУВАННЯ

Мета. Визначення важливих світових питань забезпечення людства продуктами харчування, актуалізації головних проблем глобальної продовольчої безпеки, питань марнування та втрат певної частки продуктів харчування.

Методика дослідження. Теоретичними і методологічними засадами дослідження виступають праці вітчизняних та закордонних авторів із даної проблематики. У роботі використано такі основні методи дослідження, як: динамічний та статистичний, оцінки, аналізу, узагальнюючий при обґрунтуванні особливостей функціонування та перспектив подальшого логістичного ринку продуктів харчування в умовах глобалізації.

Результати. Визначено та окреслено важливі питання забезпечення людства продуктами харчування, актуалізації головних проблем глобальної продовольчої безпеки, питань марнування та втрат певної частки продуктів харчування. Оцінено глобальні критерії визначення продовольчої безпеки за трьома основними параметрами: доступність, наявність, якість і безпечність. Досліджено частку продовольчих втрат і відходів, які певний прошарок людства марнує, в той час, як інший прошарок – голодує. Визначено, що ринок продовольства є основоположним, оскільки забезпечує найважливіші життєво необхідні потреби людини, сприяє досягненню сталого людського потенціалу, тому він займає центральне місце у світовій ринковій системі.

Наукова новизна. Узагальнено поняття сутності індексу "продовольчої безпеки", обґрунтовано його роль на глобальному логістичному ринку продовольства у вирішенні проблем забезпечення людства продуктами харчування. Окреслено питання марнування та втрат певної частки продуктів харчування як результат неефективного функціонування логістичного підходу до використання на ринку продуктів харчування.

Практична значущість. Отримані результати дослідження в аспекті розгляду індексу "продовольчої безпеки" сприяють подальшому ефективному функціонуванню глобального продовольчого ринку та його логістичної ефективної організації.

Ключові слова: логістика, продовольчий ринок, продукти харчування, продовольча безпека, глобалізація, втрати та відходи продуктів харчування.

Карп І.М. LOGISTICAL APPROACHES TO THE ORGANIZATIONAL EFFECTIVENESS OF THE GLOBAL FOOD MARKET

Purpose. The aim of the article is to identify the important global issues of human food, updating the main problems of global food security, issues of waste and loss of a certain percentage of food products.

Methodology of the study. Theoretical and methodological principles of research are the works of domestic and foreign authors in this issue. The following basic research methods are used in the paper such as: dynamical and statistical, evaluation, analysis, synthesis in substantiating the functioning and future prospects for further logistics market of food products in the context of globalization.

Finding. The important issues of human food, updating the main problems of global food security, issues of waste and loss of a certain percentage of products are defined and outlined. Global criteria for determining food security in three main ways: affordability, availability, quality and safety, are reviewed.

It is investigated the proportion of food losses and waste that a layer of human wastes, while the other layer hungers. It is determined that the food market is fundamental, because it provides important vital human needs, contributes to the achievement of sustainable human development, because it is central to the global market system.

Scientific novelty. The concept of essence of index "food security" is generalized, its role in the global logistics food market in solving problems of human food is substantiated. The issue of waste and loss of a certain percentage of food products as a result of inefficient functioning of logistics approach to the use of food market is outlined in the article.

Practical value. The obtained results of research in terms of index review "food security" will contribute to the further effective functioning of the global food market and its efficient organization of logistics.

Key words: logistics, food market, food products, food safety, globalization, loss and waste of food products.

Карп И.М. ЛОГИСТИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ЭФФЕКТИВНОСТИ ОРГАНИЗАЦИИ ГЛОБАЛЬНОГО РЫНКА ПРОДУКТОВ ПИТАНИЯ

Цель. Определение важных мировых вопросов обеспечения человечества продуктами питания, актуализация главных проблем глобальной продовольственной безопасности, вопросов потерь определенной доли продуктов питания.

Методика исследования. Теоретическими и методологическими основами исследования выступают труды отечественных и зарубежных авторов по данной проблематике. В работе использованы следующие основные методы исследования как: динамический и статистический, оценки, анализа, обобщающий при обосновании особенностей функционирования и перспектив дальнейшего логистического рынка продуктов питания в условиях глобализации.

Результаты. Определены и намечены важные вопросы обеспечения человечества продуктами питания, актуализации главных проблем глобальной продовольственной безопасности, вопросов потерь определенной доли продуктов питания. Оценены глобальные критерии определения продовольственной безопасности по трем основным параметрам: доступность, наличие, качество и безопасность. Исследована доля продовольственных потерь и отходов, которую определенная прослойка человечества тратит, в то время, как другая – голодает. Определено, что рынок продовольствия является основополагающим, поскольку обеспечивает важнейшие жизненно необходимые потребности человека, способствует достижению устойчивого человеческого потенциала, поэтому он занимает центральное место в мировой рыночной системе.

Научная новизна. Обзор понятия сущности индекса “продовольственной безопасности”, обоснованно его роль на глобальном логистическом рынке продовольствия в решении проблем обеспечения человечества продуктами питания. Определены вопросы потерь определенной доли продуктов питания как результат неэффективного функционирования логистического подхода к использованию на рынке продуктов питания.

Практическая значимость. Полученные результаты исследования в аспекте рассмотрения индекса “продовольственной безопасности” способствуют дальнейшему эффективному функционированию глобального продовольственного рынка и его логистической эффективной организации.

Ключевые слова: логистика, продовольственный рынок, продукты питания, продовольственная безопасность, глобализация, потери и отходы продуктов питания.